Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 99. szám. Kedd, május 1.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, április 30.

A gazdasági munkások biztositása.

A harmadév előtti arató-sztrájknak egyik utógyümölcse az a tervezet, melyet a földmivelésügyi miniszter egy e hó 14-ére összehivott szakértekezlet elé fog terjeszteni. Ez a tervezet a gazdasági munkások betegség, munkaképtelenség és aggság elleni biztositásáról szól. A kormány tehát rájött arra, hogy a szocziális mozgalmakat gyökeresen csak ugy lehet ártalmatlanná tenni, ha orvosoljuk a szocziális bajokat. Csendőri és katonai szuronynyal az elégedetlenséget csak elnémitani lehet, de megszüntetni nem. Az agrárszocziálizmus és mindenféle szocziálizmus orvosszere a munkások helyzetének javitása.

Ennek a helyes elvnek megismerése vezette a földmivelésügyi minisztert a szóban forgó törvénytervezet megalkotásában. A javaslat czélja, hogy a gazdasági munkásoknak betegség, munkaképtelenség és aggság ellen megfelelő segélyt biztositson.

A czél kétségkivül üdvös, de vajjon helyesek-e az eszközök, melyekkel a kormány e czélt megvalósitani akarja? A tervezet szerint egy Országos Gazdasági munkás és cselédpénztár megalapitásáról van szó. Ennek a pénztárnak tagja lehet minden gazdasági munkás és cseléd, ha hetenkint 20 fillér tagsági dijat fizet. A pénztár aztán betegség esetén ellátja a munkást orvosi segélylyel, gyógyszerekkel és pénzsegélylyel. Munkaképtelenség és megöregedés esetén pedig állandó pénzsegélyt ad tagjainak. Egyuttal baleset ellen is biztositja tagjait. Az olyan munkásoknak, kik a heti 20 fillér befizetésére nem képesek, módot nyujt arra, hogy évi ötven fillér tagdij ellenében magukat baleset ellen biztosithassák.

A pénztár bevétele azonban nemcsak a heti 20 fillérből áll, a melyet a tagok fizetnek; a községek, illetőleg a birtokosok és az állam is hozzájárulásra vannak kötelezve. A községek a földadó egynegyed százalékának megfelelő összeget kötelesek a pénztárnak befizetni a törzsvagyon jövedelméből. Ha ezt az összeget a törzsvagyon jövedelme nem fedezi, a község kivetheti a földbirtokra. Nem adóztathatók meg e czélra azok, a kik harmincz koronánál kisebb földadót fizetnek. A tervezet szerint legalább egyszázezer korona évi állami segitség biztosittatnék a pénztárnak mindaddig, mig a tagok száma az egy milliót meg nem haladja. Az intézmény legnagyobb hibája, hogy nem mondja ki a kötelező munkásbiztositást.

A heti 20 fillér tagdij határozottan nagyon magas és már előre látható, hogy a pénztár jótéteményeit a munkásoknak aránylag kis része fogja csak élvezhetni. A ki csak nagyjából is ismeri a mi munkásviszonyainkat, az nagyon jól tudja, hogy hetenkint 20 fillér nagyon sok pénz egy munkásnak. A gazdasági cselédek nagyon kevés készpénzt kapnak és illetményeik legnagyobb részét természetben kapják. A munkások pedig az évnek csak bizonyos szakában jutnak készpénzhez és télen át gyakran hónapokon át sem látnak 20 fillért, nemhogy hetenkint fizethetnének annyit a pénztárba.

De ettől eltekintve is nagyon nehéz lesz a gazdasági munkásokkal az intézmény czélszerüségét annyira megértetni.

Ismeretes az az antipathia, a melylyel a magyar paraszt az orvos és patika iránt viseltetik még akkor is, ha kell. Hát hogy lehessen rávenni, hogy orvosért és patikáért olyankor is fizessen, mikor semmi baja sincs? Az intézmény tehát, azt hisszük, alapjában el van hibázva. Ha a kormány komolyan gondoskodni akar a beteg, munkaképtelen és elöregedett munkásokról, akkor csinálja meg a kötelező munkásbiztositást ugy, hogy a fizetéseket az állam és a munkaadók teljesitsék, vagy más czimen szedjék be az illetéket, vagy valami kézzelfogható előnyt biztositsanak a fizető munkásnak.

Szép azonban az eszme s a törekvés igen méltánylandó, hogy már a legfőbb körök is törődnek a nép ügye-bajával és nem a csendőrszuronyt tartják az egyedüli flastromnak. (E—U.)

ORSZAGGYÜLES.

A negyedik ülésszak.

Budapest, április 30.

Az országgyülés mindkét háza ma rövid ülést tartott, hogy megnyissa a negyedik ülésszakot.

A képviselőházban *Perczel* Dezső elnökölt. A királyi leiratot ismét felolvasták és aztán az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Fiatalság — bolondság.*

Irta: **Rudyard Kipling.**

Hatt Dicky nagyon, de nagyon fiatal volt még, amikor megfogta egy leányzó. Ugy fogta meg, mint ahogy azelőtt a katonák verbuválták a legényeket: csellel, finomsággal, néha erőszakkal. Nem valami varróleány, szolgáló, kaszirkisasszony vagy szakácsné volt az, aki megfogta hanem olyan leány, aki társadalmilag majdnem ugyanazon a fokon állott, mint ő és legföljebb egy asszonyszáj mondhatta volna, hogy a fiatalember éppen hogy egy csipetnyivel előkelőbb, mint a leány. Hatt Dicky egy hónap mulva kijött ide Indiából és amikor ez az ő megfogattatása történt, éppen öt nappal mult huszonegy esztendős. Tizenkilencz éves volt a leány, de világismeretet tekintve mondhatni, hogy hat évvel öregebb Dickynél. Abban az időben azonban két annyi szeleburdiság volt benne, mint Dickyben.

A polgári tisztviselő előtt házasságot kötni végzetesen könnyü dolog, már tudniilik Angliában. Csak lóról leesni könnyebb ennél. Ötven shillingbe se kerül a szertartás és olyan az egész, mintha csak a zálogházba mennének a házasulni akarók. Az anyakönyvbe először is beirják a házasulandók lakását, a többit azután elvégzik négy percz alatt. A dijak lefizetése, a házasságlevél megszerkesztése és a többi és a többi, mind benne van ebben a négy perczben. A polgári tisztviselő, a regisztrátor, itató masinájával végig csusszan a neveken és tollát foga közé kapva, rosszkedvüen jelenti ki, hogy:

— Önök már most férj és feleség!

A párocska az utczára lép és olyasformát érez, mintha valami rettenetes törvénytelenség lappangna valahol a dologban.

Csakhogy ez a czeremónia épp oly erősen fog és épp oly biztosan belekergetheti a férfit a szerencsétlenségbe, mint az az átok, melyet a pap szór az oltár zsámolyáról, amikor kimondja a »holtomiglan holtodiglan«-t és a nyoszolyólányok a rácsozat mögül mosolyognak hozzá.

Ebben az értelemben fogták meg Hatt Dickyt is, ő pedigien nagyon szépnek találta a dolgot, mert olyan állás várakozott rá Indiában, amely — otthoni tapasztalatlan szemmel nézve — pompásan jövedelmez. A házasságot titokban akarták tartani egy egész esztendeig. Azután Hatt Dicky asszony is kijön Indiába és ott majd csöndes boldogságban éldegélnek, a mig meg nem halnak. Londonban, az Addison-utcza lámpásainak fényénél ugy néztek bele a jövendőbe, mint valami ködbe.

Dicky egy rövidke hónap mulva a gravesendi kikötőből kihajókázott uj életébe; a menyecske pedig Londonban maradt és egy kis szobácskában sirdogált a Montpellier-téren, a Knightsbridge-kaszárnya közelében. A szobácskáért harmincz schillinget fizettek egy hétre.

De az az ország, ahová Dicky eljött, kemény, fáradságos egy ország. Bizony még nagyon is gyereknek nézik itt a huszonegy éves »férfit«, az élet pedig sokba kerül. Az a fizetés, amely hatezer mértföldnyi távolságból olyan nagynak látszott, bizony kisebbre zsugorodott itten.

Még kevesebb maradt pedig belőle, mikor Dicky kettővel elosztotta és a nagyobbik felét elküldte a Montpellier-tér I—5. sz. alá. Ha háromszázharmincz rupiából százkilenczvenötöt elveszünk, nem igen lehet megélni abból ami megmarad belőle. De azt sem lehetett feltételezni, hogy Hattné az örök időkig meg fog élni abból a 20 font sterlingből, amit Dicky az uti előlegből otthon hagyott neki.

Dicky be is látta ezt rögtön és jobban meghuzta magát. Takarékoskodnia kellett, mivel tizenkét hónap mulva eljön a felesége is, az utazás pedig 700 rupiába kerül. Uri asszony csak első osztályon utazhatik. Ha már most ezekhez az apró részletekhez még hozzá gondoljuk, hogy idegen országban uj életet kezdő gyerekember nagyon is megkiván egy és más szórakozást, mulatságot, a világgal is meg kell ismerkednie, azután meg uj kötelességekkel, uj teendőkkel kell neki vesződnie — a melynek osztatlan figyelmét igénylik az ilyen gyerekem-

* Mutatvány a Magyar Könyvtár most megjelent számaiból.

elnök inditványára elhatározta a Ház, hogy a Ház tisztikarát és a bizottságokat holnap fogja megválasztani.

Azt a kevés honatyát, a ki a mai formális ülésre eljött, furcsa meglepetés érte. A folyósókon és a ruhatárban egyptomi sötétség volt és egy pár gyertya terjesztett csak kisérteties világosságot. A Ház gázberendezésének valami baja esett.

— Ime a negyedik ülésszak a sötétség jegyében nyilik meg, — mondogatták azok, a kik nem igen biznak a Széll-kormány liberalizmusában.

A *főrendiház* fél 12 órakor tartott ülést, a hol szintén felolvasták a negyedik ülésszakot megnyitó királyi leiratot, nyomban utána megejtették a választásokat s ezzel az ülés véget is ért.

A választók szaporodása.

Nagyvárad, április 30.

8521 uj választó Biharmegyében.

Biharvármegyének az országgyülési képviselő választást vezető *központi választmánya* ma vette revizió alá a választók összeirására kiküldött bizottság választói névjegyzékeit.

Az uj 1901-re szóló névjegyzékből a választók nagy számának szaporodása tünik ki, főkép ha összehasonlitást teszünk az uj és az előző évi névjegyzékek számadatai között. A választók számának ily nagymérvü szaporodását egyrészt az 1899: XV. t.-cz. rendelkezéseinek tulajdonithatjuk, másrészt meg a nagyobb igyekezetnek, a lelkiismeretesebb munkának, a melylyel az összeiró küldöttségek feladatukban eljártak.

Összehasonlitás céljából három év névjegyzékének adatait állitjuk egymás mellé, az 1899. évit, az 1900. évit, a midőn már tekintetbe vették az összeirásnál az 1899: XV. t.-cz. rendelkezését az adóhátralékosok választói jogosultságára nézve és végre a már összeállitott 1901-iki névjegyzéket.

1899-ben a választók száma volt:

Bárándi	v. kerületben		1231
Belényesi	»	»	2700
Berettyó-Ujfalui	»	»	1638
Bihari	»	»	1677
Élesdi	»	»	3065
Hosszu-Pályi	v. kerületben		1341
Margittai	»	»	2069
Magyar-Csékei	»	»	2486
Nagy-Szalontai	»	»	2057
Székelyhidi	»	»	1698
Tenkei	»	»	2166
Ugrai	»	»	2156
	Összesen:		*24,284*

1900-ban:

Bárand	v. kerületben		1531
Bihar	»	»	2068
Belényes	»	»	3369
B.-Ujfalui	»	»	1929
Élesd	»	»	4918
Hosszu-Pályi	»	»	1570
Margitta	»	»	2841
Magyar-Csékei	»	»	3124
Nagy-Szalonta	»	»	2022
Székelyhid	»	»	1678
Tenke	»	»	3818
Ugra	»	»	2415
	Összesen:		*31,283*

Az előző évhez képest a választók száma *6999*-el szaporodott.

Az 1901-re összeállitott névjegyzék szerint a választók száma szintén szaporodott, habár nem is oly nagy mértékben mint az előző évben, a mikor ugyanis az 1899. XV. t.-cz. rendelkezése először vétetett figyelembe. Ugyanis a most összeállitott legujabb névjegyzék szerint találtatott:

Bárándi	v. kerületben		1663
Bihari	»	»	2303
Belényesi	»	»	3778
B.-Ujfalui	»	»	1985
Elesdi	»	»	4538
H.-Pályi	»	»	1620
Margittai	»	»	2997
M.-Csékei	»	»	3235
Nagy-Szalontai	»	»	2001
Székelyhidi	»	»	2068
Tenkei	»	»	3886
Ugrai	»	»	2731
	Összesen:		*32,805*

A választók szaporodása itt az előző évhez képest 1522, a mi szintén igen tekintélyes számot képvisel.

E három névjegyzék főösszegét összehasonlitva az

1899-iki	névjegyzékbe	24284
1090-iki	»	31283
1901-iki	»	32805

választó vétetett föl, az 1899. XV. t.-cz. által előidézett szaporodás tehát összesen *8521* *választó* lenne, ha ugyan a törvény hatásának tudunk be egyedül minden szaporodást.

A nagyváradi választók névjegyzéke.

Nagyvárad város központi választmánya szintén tegnap tartotta ülését, a melyen megállapitották a jövő évi választók ideiglenes névjegyzékét.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklete alatt Hlatky Endre, Némethy Károly, Mezey Mihály és Istvánffy István aljegyző vettek részt.

Az összeirt névjegyzéket felülvizsgálták s nehány kétszer felvett, vagy tévesen bejegyzett nevet töröltek, illetve kiigazitottak.

A megállapitott ideiglenes névjegyzék szerint van

Várad-Olasziban — — —	1336	választó,
Várad-Ujváros és Külvárosban	1032	»
Várad-Váraljan — — —	309	»
Várad-Velenczén — — —	168	»
Csillagváros on — — — —	40	»

Összesen tehát 2885 választó lett Nagyváradon a jövő évi névjegyzékbe felvéve.

A folyó 1900. évben 2773 választó van a névjegyzék szerint, tehát a jövő évben 112 választóval több lesz, a mint most van.

A névjegyzék május 5-től 25-ig közszemlére lesz kitéve s a városházán megtekinthető.

A polgármester, mint a központi választmány elnöke a következő hirdetményt tette közzé:

Az 1901. évre érvényes országgyülési képviselő választóknak a nagyváradi választó kerületre nézve hivatalból összeállitott ideiglenes névjegyzéke, az 1899. évi XV. t.-cz. 146. illetve 151. §-a értelmében, folyó évi május hó 5-ikétől kezdődőleg, folyó évi május hó 25-ikéig bezárólag a városház közigazgatási kiadóhivatalában közszemlére lesz kitéve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket a jelzett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és délutáni 2 órától 6 óráig ugyanott lemásolhatja.

Felhivatnak mindazok, akik az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a értelmében a felszólalásra akár azért, mert a választók névjegyzékébe be nem vétettek, akár azért, mert nevök, foglalkozásuk, vagy életkoruk hibásan lett beirva, akár azért, mert valaki jogosulatlanul lett felvéve, vagy kihagyva, jogositva vannak, felszólalásaikat irásban, a szükséges okiratokkal felszerelve, a központi választmányhoz czimezve az 1899. évi

---

bernek — akkor bizony be kell látni, hogy Dicky tulságos teherrel kezdte meg a versenyfutást. Mindezt egy-két lélegzetvétel után maga is belátta, de már arról sejtelme sem volt neki, hogy az igazi gyönyörüség még csak ezután következik.

A forró időszak elején mind jobban husába vágódott a csuklóját szorongató bilincs. Először is levelek jöttek. Vaskos, keresztkötéses, tizenhatoldalas levelek, melyekben elmondja a felesége, hogy mennyire szeretné már látni őt és micsoda földi menyország lesz az, ha majd találkoznak.

Azután egy másik gyerekember bekoptatott egyszer az ő puszta kis szobácskájába, hogy jöjjön és nézzen meg egy ponny-t; — épen ez kellett neki, ponny ló. Dicky nem tudott ponnyt tartani. Ezt meg kellett magyarázni annak a gyerekembernek.

Dickynek még a mostani nagyon szerény lakása is drága volt. Ezt is meg kellett előbb indokolni, csak azután költözhetett át egy másik, még kisebb szobácskába, mindjárt a hivatala mellett, ahol reggeltől estig dolgozott. Egy zöld viaszkos vászonnal bevont asztal, egy szék, egy tábori ágy, egy fénykép, egy erős ivópohár, egy kétrupiás vizszürő, ebből állott a háztartása, a miért havonként harminczhat rupiát zsaroltak ki tőle.

Amit megtakarithatott, minden hónapban hazaküldte a feleségének — — de ennek még egy más oka is volt, aminek nemsokára ki kellett derülnie és amire majd még több pénz fog kelleni.

Ebben az időben még egy más, ideges félelem is gyötörte őt, amely házasemberekre rendesen rá szokott jönni, ha el vannak keseredve. Nem várhatott semmiféle nyugdijat. Mi lesz akkor ha ő például hirtelen meghal és itt hagyja a feleségét semmi nélkül? Ez a gondolat ólomsulylyal nehezedett rá a csöndes, forró éjszakákon. Oly hevesen dobogott a szive, hogy sokszor azt hitte, nyomban meghal. Mindezek pedig olyan lelki állapotot idéztek elő nála, amilyet az ilyen gyerekembernek nincs joga megismerni. Férfigondok ezek, férfiué, de a szegény Dicky majd megőrült tőlük. A baját pedig nem mondhatta el senkinek.

Egy bizonyos erősségü »csavarás« épp oly szükséges a férfiunak, mint a billiárd golyónak; egyik is, másik is csudálatos dolgokat müvelt tőle. Dickynek igen nagy szüksége volt pénzre és ugy megdolgozott érte, mint a ló. De természetesen akik ismerték őt, azok jól tudták, hogy a magafajta gyerekember egy bizonyos nagyságu jövedelemből igen kényelmesen megtud élni. Mert Indiában, a mint bárki tudhatja, a fizetséget nem az érdemhez, hanem a korhoz mérik és ha valamelyik gyerekember két ember helyett akar dolgozni, Isten ments, hogy kedvét szegjék! De aztán Isten ments attól is, hogy az ilyen éretlen gyerekembernek több fizetést adnának. Dickynek valamicskével emelték a fizetését. Ami pénzt keresett, bőven elég egy ifjoncznak, de nem elég a feleségnek és gyermeknek. — Éppenséggel kevés volt pedig ahhoz a hétszáz rupiás utazáshoz, amit Dicky és Hattné egyszer valamikor olyan könnyedén megbeszéltek. Kénytelen volt hát beérni avval, amit kapott.

Mintha magától hazavándorolt volna minden pénze. — A hazulról jövő levelek pedig zsörtölődni, panaszkodni kezdettek. »Vajjon miért nem akarja Dicky, hogy hozzá jöjjön a felesége a kis babával? Bizonyosan jó, nagyon jó fizetése van Dickynek és nem szép tőle, hogy egyedül mulat abban az Indiában. De vajjon küldene — nem küldhetne-e legközelebb egy kicsit több pénzecskét?« — Azután egy hosszu-hosszu jegyzékben föl volt sorolva szépen, hogy mi minden kellene a kis babának. Dicky majd meghalt a felesége meg a kis fia után, a kit még nem is látott. (Ez is olyan érzés, amihez gyerekembernek nincsen joga.) Több pénzecskét küldött hát haza és amolyan félig gyerekes, félig férfias leveleket kezdett irni.

Elmondta bennök, hogy az élet nem is olyan szép itten, amilyennek gondolná az ember, az ő kis felesége nem várna-e hát még egy keveset az utazással?

XV. t.-cz. 151. §-a értelmében f. évi május hó 5-étől 15-ikéig bezárólag Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat a fentebb nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat délután 2—6 óráig ugyanott lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételét, irásban minden beadványhoz külön, a szükséges okiratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 45. és 46. §§-ai alapján a központi választmányhoz czimezve, május hó 16-ikától 25-ikéig bezárólag a fentebb nevezett irodaigazgatónál benyujthatja.

Kelt Nagyvárad város központi választmányának 1900. évi április hó 30-án tartott üléséből.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester,
mint a közp. választ. elnöke.

Katasztróta a párisi kiállitáson.

— Tömeges emberhalál. —

Párisban óriási megdöbbenést keltett tegnap egy szörnyü katasztrófa, mely a kiállitás területén történt s a melynek, s a melynek, sajnos, számos emberélet esett áldozatul.

A kiállitás tegnap, vasárnap lévén, természetesen rendkivül látogatott volt és óriási néptömég tolongott az expoziczió területén. Délután 4 órakor azután az Avenue Saffren fölött levő, gyalogosok számára való hid, mely a Marsmezőt köti össze a Globe caleste panorámával óriási robajjal leszakadt, maga alá temetve egy sereg embert.

A kiállitás területén, a hol a szerencsétlenségnek hamar hire terjedt, óriási riadalom támadt és ezer meg ezer ember sietett a katasztrófa szinhelye felé, mert mindenfelé azt beszélték, hogy egy egész tömeg ember elpusztult.

Rögtön hozzá láttak a mentéshez, melyre egybehivták a kiállitásban elfoglalt munkásokat mind. De a közönségből is sokan együtt fáradoztak a munkásokkal, hogy meg lehessen menteni még azt a ki megmenthető.

A romok alól kinos nyöszörgések, velőtrázó jajgatások hallatszottak s ez csak arra ösztökélte a mentéssel elfoglalt embereket, hogy meggyorsitsák munkájukat, mert hisz ki tudja, hányan vannak életveszedelemben.

Csakhamar ráakadtak több sebesültre. Vérrel voltak boritva, egyikükön-másikukon hatalmas seb látszott. Ezeket az orvosok, a kik nagy számban voltak jelen, hamarosan bekötözték.

De azután ráakadtak több halottra. Az iszony kiáltása hallatszott a tömegből, mely a szerencsétlenség szinhelyét körülvette, mikor a romok közül egy kis leány szörnyen megcsonkitott holttestét hézták ki. Délutáni 6 óráig ezenkivül még négy halottra akadtak rá: három férfi, egy nő.

Lázas izgalommal folyt a munka tovább és az izgalom nőttön nőtt, mikor még két halottra találtak.

Loubet köztársasági elnök egy segédtisztje utján azonnal értesitéseket szereztetett be a katasztrófáról, melynek a franczia fővárosban is hamar hire terjedt, ugy hogy a hatóságok fejei mind kisiettek a kiállitásba. Loubetnek jelentették, hogy a szerencsétlenség ugy történt, hogy a hid, mely a kiállitáshoz tulajdonképpen nem tartozó Globe celeste-panorámához vezetett, még nem volt egészen kész. Nyolcz munkás dolgozott rajta, mikor leszakadt és szerencsétlenségre épp akkor igen sokan haladtak el a hid alatt, a kikre aztán a hid rászakadt, agyonzuzván egy sereg embert.

*

A katasztrófáról ma még a következő részleteket jelentik:

Páris, április 29. A lapok jelentése szerint a kiállitási gyalogjáró leszakadásának az áldozatai között Nebout (?) nevü magyar ember is van. Pikard kiállitási főbiztos ma reggel megtiltotta a járást a gyalogjárón.

Páris, április 30. A tegnapi katasztrófa alkalmával azokon kivül, a kik meghaltak, harmincznégyen sebesültek meg, közülök négynek az állapota oly aggasztó, hogy felgyógyulások alig remélhető.

Páris, áprrilis 30. Az a Nebout nevü ember, a ki a kiállitási gyalogjáró leszakadásakor életét vesztette, nem magyar ember, hanem franczia, de gyakran Budapestre utazott. A nála talált iratokból következtették, hogy magyar ember. Két ember és pedig egy L'Homme nevü férfi és Cottais nevü asszony a kórházban belehalt sérüléseibe. Az áldozatok száma most már kilencz. Sok sebesületnek az állapota aggasztó. A romok eltakaritásán még egyre dolgoznak.

Páris, április 30. A leomlott hidat *Mátray* vállalkozó épitette egy uj fajta czementből, mely *Galeron* épitése szerint feltétlenül jó.

Ujabb szerencsétlenség.

Páris, ápril 30. A kiállitáson ujabb szerencsétlenség történt. A gépteremben egy állvány leesett és négy munkást agyonütött, többen megsebesültek.

UJDONSAGOK.

—

A király és az ifjuság.

A debreczeni diákkongresszus alkalmából Ő Felségéhez a királyhoz üdvözlő táviratot intézett az ifjuság. Ugyancsak üdvözlő táviratot intézett Széll Kálmán miniszterelnökhöz.

Mindkét táviratra még a tegnapi napon megérkezett a válasz.

A király válasza:

A magyarországi egyetemi és főiskolai ifjuság debreczeni kongresszusának.

Ő csász. és apostoli kir. felsége a magyarországi egyetemek és főiskolák hallgatósága debreczeni kongresszusának táviratilag kifejezett hódolatát *köszönettel legkegyelmesebben* tudomásul venni méltóztatott.

Legfelsőbb parancsra:

König,
osztályfőnök.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 1. Orvosegylet havi ülése d. u. 5 órakor.
Május 2. A kath. kör vál. ülése d. u. fél 6 órakor.
Május 6. A nőegylet közgyülése.
Május 19. Esküdtszéki tárgyalás.

—

De a kis feleség bármennyire méltányolta is a pénzkérdést, nem akart tovább várakozni és valami sajátságos kemény hang lopódzott a leveleibe, amit Dicky nem értett meg. — Hogy is érthette volna a szegény gyerekember?

Egyszer csak azt irta a felesége, hogy a kisbaba, az ő fiacskája meghalt. Hosszu volt a levél, haragos asszonyi irás. El volt mondva benne, hogy a kis baba nem halt volna meg, ha bizonyos intézkedéseket, amelyek mind pénzbe kerülnek, megtettek volna, vagy pedig ha anya és gyermeke Dickynél lettek volna. Ez a levél sziven találta Dickyt. Minthogy azonban hivatalosan nem volt szabad apának lennie, a bánatát sem mutathatta meg senkinek.

Hogy Dicky mikép gázolt át a következő négy hónapon és milyen reményből táplálkozott, amely képessé tette arra, hogy a napi munkáját elvégezze, azt nem is merem elmondani. Keservesen multak a napok; a hétszáz rupiás utazás messzebb volt, mint valaha, ő pedig egészen ugy élt továbbra is, mint azelőtt. Életének egyhanguságába csak akkor jött némi változatosság, mikor egy-egy uj vizszürőt vásárolt magának.

Es Diczky azt képzelte, hogy most már minden baj megtörtént vele, ami csak egy férfiuval megtörténhetik. Pedig csalódott; mert mielőtt végére érne a szenvedéseinek, még egy bánatot kellett megemesztenie.

Levelet kapott az ő kis feleségétől, amelyben nem is csodálkozhatott, ha az előző leveleket tökéletesen megértette volna; csakhogy éppen az volt a baj, hogy nem értette meg őket. Az volt a lényege a levélnek, hogy a kis feleség »egy külömb emberhez szegődött.« Nagyon furcsa volt az, irkálmány, sehol egy pont, sehol egy irásjel. Ilyesfélesféleképen szólhatott: — »A feleség nem akar örökké várakozni és már a kis baba is meghalt és Dicky rossz fiu és már soha sem fog ránézni és miért nem lobogtatta a zsebkendőjét amikor kihajózott a gravesendi kikötőből és Isten látja a lelkét ő most nagyon is elvetemedett asszony csakhogy Dicky még gonoszabb. mert hát ott mulatozik Indiában, ez a másik ember pedig még a földet is imádja ahová ő lép és Dicky meg akar-e neki bocsátani mert ő Diczkynek soha sem fog megbocsátani; és nem is mondja meg, hogy milyen czimre várja a feleletet mert egyáltalában nem vár feleletet.«

Dicky nem adott hálát a csillagoknak, hogy ismét szabad lett, hanem e helyett ugy érezte magát, mint valami megsértett férj. Ez megint olyan érzés, amilyet az ilyen gyermekembernek nincs joga megismerni. Visszagondolt arra az utolsó hajnalra ott a Montpelliertéri »lakásban,« amikor a felesége hangosan zokogott az ágyban, ő pedig jobbra-balra hánykolódott és ujjait véresre harapdálta, csak hogy ne sirjon együtt a feleségével. De arra nem is gondolt, hogy ha az azóta elmult két esztendő után találkozott volna a feleségével, vajjon nem azt tapasztalták volna-e kölcsönösen, hogy mind a ketten nagyon megváltoztak és már nem is azok többé, akik azelőtt voltak. Mondom nem is gondolt erre és a levél olvasása után nagyon kinos volt az éjszakája.

Másnap Dicky Hatt nem érzett kedvet a munkához. Erezte, hogy ifjuságában nincsen öröm. El volt fáradva. Még nem is volt huszonhárom esztendős és az életnek minden szenvedéseit végigszenvedte már. Férfi volt, tehát érezte, hogy a becsülete elveszett, de gyermek is volt még, tehát elhatározta, hogy most már ő is elmegy a pokolba. Lehajtotta fejét a zöld viaszkos vászon asztalteritőre és sirt, keservesen. Azután lemondott az állásáról.

De hát meg akarták jutalmazni a jó szolgálatait és három napi gondolkozási időt adtak neki. A főnöke jobbra balra sürgönyözött végre kijelentette, hogy az eset szokatlan ugyan, de tekintettel arra, hogy Hatt ur ekker meg ekkor, ilyen meg amolyan körülmények között bebizonyitotta az ügyességét, hát most egy olyan állást ajánlanak neki, amely magasan fölötte áll az előbbinek. Először csak ideiglenesen nevezik ki, később

* **Májusi ájtatosságok.** Tegnap tartották meg a plebánia templomokban az első májusi ájtatosságot a Szüz Maria tiszteletére. Az olaszi-i plebánia templomban *Dencs* János tb. kanonok, a Szent László-templomban pedig *Steinberger* Ferencz kanonok tartottak egyházi beszédeket. A Szent László-templomban naponként este 7 órakor lesz a májusi istentisztelet. Hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap lesznek szent beszédek, a melyeket *Grócz* Béla és *Steinberger* Ferencz kanonokok tartanak. Kivülök még dr. *Vucskics* Gyula plebános, *Pálffy* Béla főreálisk. hittanár és *Krisztik* János káplán fognak egyes alkalmakkor prédikálni a májusi ájtatosságokon.

* **A magyar zarándokok Rómában.** *Rómából* távirják nekünk a következőket: *Hétfőn* a Lateránban magyar istentisztelet volt, melyen *Császka* kalocsai érsek misézett, *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök Sylvester pápa sirjánál imádkozott. Mise után *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát szentbeszédet tartott a magyar zarándokoknak. Este az osztrák-magyar nagykövetségnél fényes estély volt, melyre hivatalosak voltak a magyar és osztrák zarándoklat egész előkelősége. *Császka* György kalocsai érsek, kinek a vezetése alatt mentek el a magyar zarándokok Rómába, mint nekünk távirják, tegnap magánkiállításon volt a pápánál. Impozáns látványt nyujtott mikor XIII. Leó a Szent-Péter templomában egy időben fogadta a Magyarországból, Ausztriából és Belgiumból érkezett zarándokokat. Császka érsek átnyujtotta a magyar zarándokok hódoló feliratát, melyre a pápa azon szükebb audenczián fog válaszolni, melyet ma kedden ád a magyaroknak. Az átnyujtás után *Császka* bemutatta a pápának a jelenlevő magyar püspököket, valamint a klerus és az arisztokráczia több tagját, nemkülönben számos zarándokot. A tegnap fogadott zarándokok vagy harminczezren lehettek.

* **Kegyadomány.** Dr. *Schlauch* Lőrincz biboros püspök havi kegyadománya, 600 korona május 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben.

---

azonban a dolgok természetes folyása szerint majd véglegesitik. »Azután mennyi jöve elem jár azzal az állással?« kérdezte Dicky. »Hatszázötven rupia« mondá a főnöke lassu hangon és azt hitte, hogy a fiatalember elszédül örömében.

Végre megjött tehát! Már most tellett volna a hétszáz rupiásutazásra, meg is menthette volna a feleségét a kis fiával együtt, a házasságát is tudomására hozhatta volna világnak; megvolt már az alap mindenre, a mi csak kellett. Dicky nem tudta tartóztatni magát; rekedt rosszul hangzó nevetésben tört ki, pokoli jókedve támadt, mely mintha nem akart volna véget érni soha többé. Nagysokára magához tért és egész komolyan igy szólt:

— Én már belefáradtam a munkába. Én már öreg ember vagyok. Ideje, hogy visszavonuljak. Meg is teszem.

— Ez a fiu megbolondult! mondá a főnöke.

Azt hiszem igaza is volt; Dicky azonban eltünt és nem jött vissza többé. A kérdést tehát nem lehetett tisztába hozni.

---

* **A jászói koadjutor.** A premontrei rend pár hónapja, — mint megirtuk — az aggsági gyengeségben szenvedő Benedek prépost mellé *Nátafalussy* Kornél nagyváradi kir. tankerületi főigazgatót jelölte első helyen, de miután ő a jelölést nem fogadta el, a második választásnál dr. *Takacs* Menyhért kassai főgymn. igazgatót jelölte első helyen, ki már az első választás alkalmával is 44 szavazatot nyert. A király Ő Felsége Husvét napján irta alá dr. Takács Menyhért koadjutorrá való kinevezését s a kinevezést a hivatalos lap vasárnapi száma hozza a következőkben:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Benedek Ferencz jászóvári premontrei rendi főpap, prépost mellé dr. *Takács* Menyhért premontrei kanonok-rendi áldozó papot és kassai főgymnasiumi igazgatót utódlási joggal segéddé kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi április hó 15-én

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Dr. Wlassics Gyula, s. k.

Dr. *Takács* Menyhért jelenleg *Rómában* időzik s tagja annak a küldöttségnek, melyet *Stary* Zsigmond, a prem. rend generálisa vezet a premontrei kanonok-rend részéről a pápa Ő Szentsége elé. E küldöttségben a magyarországi rendtagok részéről, kivüle még *Szekeres* Ödön prem. r. kanonok, a rend jószágkormányzója vesz részt.

* **Kohl Medárd — kanonok.** A hivatalos lap mai száma közli dr. *Kohl* Medárdnak, a herczegprimás titkárának kanonokká való kinevezését. Az ő kinevezésével egyidejüleg az esztergomi főkáptalan öt tagja előlépett. A királyi kézirat, mely az egyházi eseményről hirt ad, igy szól:

Vallás- és közoktatásügyi miniszterem előterjesztésére az esztergomi főkáptalanban *Boltizár* József felszentelt püspök és éneklő kanonoknak az olvasó kanonokságra, dr. *Blümelhuber* Ferencz őrkanonoknak az éneklőkanonokságra, *Szilágyi* Ferencz főszékesegyházi főesperesnek az őrkanonokságra, *Fellet* József választott püspök és komáromi főesperesnek a főszékesegyházi főesperességre, végül *Maszlaghy* Ferencz czimzetes prépost és legidősebb mesterkanonoknak a komáromi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő mesterkanonokságot dr. *Kohl* Medárd pápai prelátus és herczegprimási titkárnak adományozom. Kelt Bécsben, 1900. évi április hónap 27-én, *Ferencz József*, s. k. *Wlassics* Gyula, s. k.

* **Május elseje.** A munkások napja május elseje, melyen most már szokássá vált az, hogy e napon mindenütt szünetel a munka. Az általános szokásnak hódolva, május 1-én nyomdászainknak mi is ugy, mint a mult évben szünetet adtunk, *lapunk legközelebbi száma lehát csak csütörtökön reggel fog megjelenni.*

* **Aranylakodalom.** A helybeli ág. hitv. evang. egyházközség templomában vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával a lelkész: *Materny* Imre szónoklata után, *Kuglis* Pál helybeli evang. polgár családjával, feleségével, gyermekeivel és unokáival együtt az oltár elé járult, hol a nagyszámmal egybegyült hivek szine előtt ötven éves boldog és példás házasságának évfordulóján a lelkész felemelő beszédet intézett hozzá és frigyét megáltotta. A megható ünnepélyen az egyház előljárói közül igen sokan vettek részt, nevezetesen: *Oszterlamm* Ármin felügyelő, *Molnár* Lajos főgondnok, *Winkler* Lajos főjegyző, *Szimonisz* Arnold, *Hegedüs* Géza, *Molnár* János egyháztanácsnok és mások.

* **A kath. legényegylet áldozása.** A kath. legény egyletek alapszabályai szerint az egylet katholikus tagjai sz. József pártfogása napján, husvét utáni 3-ik vasárnapon járulnak az egész világon husvéti sz. gyónás és áldozásukhoz, az egylet nem katholikus tagjai pedig a rendtartás értelmében utasittatnak, hogy hitök szerint eleget tegyenek vallási kötelmeiknek. Szent József a szegény názáreti ács lett választva arra, hogy két keze keresményéből szolgálhasson üdvözitő Istenének, mi örök dicsőség az iparos osztálynak. Ezért fő védője a legényegyleteknek sz. József. A gyónási előkészités hat vasárnapi órán át folyt az egyletben s a jelentkezés szerint az összes kath. vallásu rendes tagok zászló alatt testületileg fognak vasárnap reggel hat órakor a szt. László-templomban a gyónáshoz, utána a részükre tartott mise alatt a sz. áldozáshoz járulni, mely után az egylet nagytermében közös reggelire gyülnek össze.

* **Nyugdij-bizottsági ülés.** Nagyvárad város nyugdij-bizottsága tegnap ülést tartott dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklete alatt. Jelen voltak: *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Molnár* Imre, dr. *Baróthy* Ákos, *Dús* László, *Hegedüs* Géza, *Szüts* Géza és *Istvánffy* István jegyző. Az ülés tárgya két nyugdijazás volt. Papp György szolga alkoholizmusban szenved s e miatt szolgálatképtelen. Nem nyugdijazzák. Böde András rendőr 33 éves szolgálat után teljesen szolgálatképtelen, betegsége miatt. Nyugdijazták. *Hlatky* Endre hangsulyozza, hogy a tapasztalatok után szükséges volna a nyugdijszabályzat módositása. Inditványozza, hogy a módositás iránt tegyenek előterjesztést a közgyülésnek. — Ozv. Weisz Izidorné volt helypénzszedő neje özvegyi ellátást kér. Megadták. Dr. *Nemes* Aron kerületi orvost felvették a nyngdijjogosultak közé. Éppen igy felvették a nyugdijjogosultak közzé az ujonnan megválasztott *Réz* Bertalan rendőrbiztost, *Pataky* Károly és *Márkus* István fogalmazókat. Végül az 1899. évi zárszámadást hagyták jóvá.

* **A Dunkel örökösök pere.** A Dunkel örökösök már körülbelül tiz év óta állandóan perben vannak Nagyvárad városával. Egyszer már elvesztették 100,000 forintos perüket a város ellen, de ujból kezdték a pört. Ez az ujabb per 115,000 frt összegig s ennek kamataiért lett megindítva a város ellen. A per ugy a kir. törvényszéknél, mint a kir. táblánál a város javára dőlt el, amennyiben a Dunkel örökösök keresetükkel el lettek utasitva. Most már befejezést nyert a nagy per. A *kir. Curia ugyanis a kir. Tábla itéletét helyben hagyta* s igy a Dunkel örökösök a pervesztesek.

* **Katonák és csendőrök harcza.** Nagy botrányt okoztak tegnap Budapesten katonáék, a kik az időben sürün garázdálkodnak. *Schneller* Gyulának az István-ut 39. szám alatt vendéglőjében volt a botrány, a hol vegyesen civilek és katonák mulattak. A katona kompánia egyik tagja, egy Ludovika akadémiai közhonvéd annyira lerészegedett, hogy botrányos viselkedéssel galibát okozott a vendégek között. A garázda katonát két rendőr ki akarta vezetni a helyiségből, az udvarban erősen védekezett. Csakhamar bajtársa segitségére sietett *Böcsödi* András köztüzér is, a ki négy más tüzérrel rátámadt a rendőrökre. Egy pillanat alatt előkerültek a kardok a hüvelyéből, s a következő pillanatban már elkeseredett harcz fejlődött ki, a rendőrök és katonák között. A háboruskodás vége a rendőrök győzelmével végződött. *Böcsödi* tüzér több sebből vérezve, eszméletlenül maradt a korcsma padlózatán, társai ellenben kisebb-nagyobb sebekkel menekültek el a harcz szinteréről. *Böcsödit* a katonai őrjárat szállitotta el.

* **Májusi csillaghullás.** Az ezret is jóval meghaladja azok száma, kiknek részére a mai nap meghozta a rég óhajtott rangemelést és mégis aligha fogja kielégiteni a hozzá füzött reménykedéseket. A katonatisztek féltek is tőle, hogy ezuttal, közvetetlenül a fizetésfölemelések után, még aligha lesznek jó előléptetési viszonyok, mivel a nyugdijazások az utóbbi időben csak gyérek voltak, ami pedig természetes akadálya az előlépésnek. A főhadnagyokon kivül a többi rangosztályban csak szerényebb keretben történtek az előléptetések, kivéve még a katonatiszti orvosi kart, amelyben, mint előre megirtuk, kedvező volt az előhaladás, különösen a törzsorvosok között. Egynéhány altábornagynak táborszernagygyá való kinevezése egyelőre elmaradt, altábornagygyá pedig mindössze 9 vezérőrnagy lépett elő, névszerint: Pohl Ede, Manojlovics Miklós, Gstöttner Károly, Schneider Adolf, Heimroth Adolf, Jonak Gusztáv, Conte Corti alle Catene Hugó, Scheiner Manó és Englisch-Popparich Alfréd. Az előléptetések aránya a törzs és főtiszti kar többi rangosztályaiban igy oszlik meg: a gyalog-, vadász, müszaki és lovascsapatoknál kineveztettek: ezredessé 56 alezredes, alezredessé 93 őrnagy, őrnagygyá 173 elsőosztályu kapitány, elsőosztályu kapitánynyá 188 másodosztályu kapitány, másodosztályu kapitánynyá 285 főhadnagy, főhadnagygyá 445 hadnagy és végül hadnagygyá 25 tiszthelyettes. A kinevezéseket a magyar hivatalos lap holnapi számában fogja közölni. *A 4-ik honvéd gy. ezrednél* kineveztettek váradi és micskei *Baranyi* László és *Hauser* főhadnagyok *századosokká*, *Thüry* hadnagy pedig főhadnagygyá. A közös hadseregnél a következő előléptetések történtek: Ezredessé br. *Catty* Norbert alezr. a 26. sz. gy. ezredhez Bécsbe. Alezredessé *Jankovich* József tüzérőrnagy, áthelyezve Brestauba a tüzér ezr. parancsnokává. Hadbiztos őrnagygyá *Brunsvick* József hadbiztos áthelyezve Nagy-Szebenbe. *Reznicek* József II. o. kapitány I. o. kapitányá a 39. gy. ezrednél. II. o. kapitányokká *Hetzler* Károly főhadnagy 37. gy. ezr. *Klein* László főhadnagy a 39. gy. ezr. *Fink* Richárd 37. gy. e. hadnagyot, *Kleisel* Hugó hadnagyot a 19. tüzérezrednél. I. oszt. ezredorvossá Fogarassi *Fogarassy* Viktor II. oszt. ezredorvost. *Menkesch* Norbert hadapr. őrmestert élelmezési tisztté. Áthelyeztetett *Philip* alezredes a debreczeni 39. gy. e. helyben állomásozó zászlóaljához, mint parancsnok.

* **A szinház halottja.** Még márczius havában történt, hogy *Birimilli* József lakatos szerelő a szinház épitésénél leesett a felső emeletről egy alsób helyen fekvő emelvényre. A szerencsétlenséget ugy tüntették fel annak idején, hogy az nem komoly s a leesett munkás minél hamarébb kiheveri azt a kis ütődést. De bizony *Birimilli* József nem került ki többet a Biharmegyei közkórházból. A »kis ütődés« életébe került, mert tegnap hosszas és kinos szenvedés után *elhunyt*.

* **Nagyváradi tanulók kirándulása.** Vasárnap érdekes kirándulást rendezett a nagyváradi felső kereskedelmi iskola igazgatója és a tanári kar a növendékekkel Nagy-Szalontára, Biharmegye rohamos fejlődésnek indult virágzó községébe. Délelőtt ½10 órakor indultak mintegy 80-an az állomáshoz *Nyilasy* Károly tanár vezetése alatt. A kirándulók egész uton szebbnél-szebb magyar dalokat énekeltek. 11 óra 26 perczkor érkezett meg a vonat Nagy-Szalontára, hol az állomásnál nagy számu intelligens közönség, élén Nagy-Szalonta város képviselő testülete és az ottani gimnázium tanári kara gyült össze a vendégek fogadására. Megérkezés és szivélyes üdvözlés után hosszu kocsisorban vonult be a tanári kar az összegyült előkelőséggel a városba, mig az ifjuság *Nyilasy* Károly vezetése és *Rehák* Pál szalontai gyimnasiumi tanár vezetése alatt gyalog vonultak a Korona vendéglő udvarára, honnan rövid pihenés után a város megtekintésére indultak. Délben a tanári kar és az ifjuság ebédre a város vendégei voltak. Az ebéden mintegy 60-an voltak jelen, Nagyszalonta város, az ottani gimnázium képviselői, és a helybeli kereskedelmi iskola képviseletében dr. Kovács S. János igazgató, Báthory Ferencz, Pottássy János, Nyilasy Károly tanárok és az ifjuság egy része. Más része a Nemzeti vendéglőben ebédelt. Felköszöntőket mondtak: Erdélyi Gyula főjegyző, ki a város polgársága nevében éltette a kirándulókat. Beszédében rámutatott arra, hogy a nagyváradi felső kereskedelmi iskola jelen kirándulásával kimutatta hazafiui kegyeletét a nagynevü ősök iránt, mikor elzarándokolt a félvilágszerte hires iró és költő, Nagyszalonta nagynevü szülötte emlékéhez. Dicséret illeti ezért a felső kereskedelmi iskola buzgó tanári karát, mely fáradságot nem kimélve azon igyekszik, hogy növendékei megismerkedjenek a nevezetesebb városokkal. Lelkes éljenzés és taps zugott fel a beszéd után, és az éljenzés csak akkor csillapodott le, mikor szólásra felállott a nagyváradi felső kereskedelmi iskola buzgó igazgatója dr. Kovács S. János, ki szép beszédben köszönte meg a nem várt ünnepélyes fogadtatást és oly őszintén megnyilatkozó szeretetet, melyet a város közönsége a kirándulók irányában tanusitott. Ebéd után nehány tanuló szavalt és hegedült nagy hatást keltve. Ebéd után Király gyimnázium tanár vezetése mellett megtekintették az u. n. Csonkatornyot s az abban levő »Arany szobát« az érdekesebbnél érdekesebb reliquákkal. A toronyból lejövet lefényképezték őket és leikes hangulatban mentek ki az állomáshoz, hol a vonatra felszállva szivélyes bucsuvétel után hazajöttek Nagyváradra. (*M. Ó.*)

* **Huszár önkéntesek Nagyváradon.** Ugy volt, hogy ez évben az összes huszár önkéntesek Debreczenbe lesznek beosztva. Azonban nem lett ugy, amennyiben három önkéntest mégis áttettek Váradra. Az önkéntesek *Glacz* Béla, *Tisza* István és *Wertheimstein* Henrik tegnap érkeztek meg Váradra.

* **Panasz a posta ellen.** Az utóbbi időben sok a panasz az olaszi-i postának az utalvány felvevő osztálya ellen. Valóságos kin Olasziban pénzt feladni, megesik hogy két-három óra hoszat is várni kell, amig valaki pénzét fel tudja adni, pedig igy holnap utolján alig van ember aki utalványt ne adna fel, ugy hogy megesett már az is, hogy többen megunva a várakozást átmentek az ujvárosi postára az utalványukat feladni. Felhivjuk az igazgatóság figyelmét e tarthatatlan állapotra.

* **Harcz a csendőrökkel.** Megirtuk vasárnapi számunkban azt, hogy Élesden a sorozáson vér folyt. Az eset nagy port vert fel, átvették az összes fővárosi lapok és szörnyen nagyitva irták le az esetet, pedig az mint *Bérczy* Imre főszolgabiró jelentéséből is kitünik nem volt oly nagy dolog. A lapok azt is irták, hogy az egyik sebesült meghalt. Ez sem felel meg a valóságnak, amennyiben a két sebesültet beszállitották Váradra a közkórházba és egyikök sem halt meg, sőt mind a kettő már tul van a veszélyen.

* **Amerikaiasan** Zseniális szélhámost tartóztatott le ma a rendőrség, a ki igazán ügyes furfanggal s meglepő gyorsasággal akart magának jó summa pénzt teremteni. Goldstein Móricz a neve a szélhámosnak; budapesti születésü 32 éves, foglalkozásra nézve lakatos. A jeles férfiu e hó 6-án szabadult csak ki a fogházból, a hová ezelőtt három esztendővel került. Egy summában épen 12 esztendőt töltött eddig különböző szélhámoskodásokért a börtönben Alig szabadult ki a fegyházból, régi szenvedélye ismét erőt vett rajta, vére nem hagyta nyugodni s ujból a bün utját kereste. Az utczán járva, észrevette, hogy a közuti vasuttársaság a zugligeti remisből vasuti talpfákat és sineket szállit a soroksári-uti remisbe. Goldstein rögtön szóba állott a kocsisokkal s magát a szállitó megbizottjának mutatta be. Nyomban pedig utasitást adott a kocsisoknak, hogy a szállitmányt Kelenföldre vigyék. A kocsisok engedelmeskedtek a megbizott urnak, megforditották kocsijukat s Kelenföldre igyekeztek, a hová szerencsésen el is érkeztek. Az anyagot Goldstein egy üres telekre rakatta le s mindjárt vevő után nézett. Vevő csakhamar akadt is egy kereskedő személyében, a kitől Goldstein 500 forintot kért az anyagért. A kereskedő tul olcsónak találta a kért árt s gyanakodui kezdett. Gyanujáról titokban értesitette a rendőrséget, a mely sietett a zseniális szélhámost szoros zár alá helyezni. Most ismét át fogják adni a vizsgáló birónak.

* **Pályázat kántor tanitói állásra.** *Bihar-Mező-Keresztesen* megüresedett a róm. kath. kántor tanitói állás, választása május hó 30-án lesz, a pályázati kérvények beadásának határideje május hó 15. Az erről szóló pályázati hirdetmény a *Népnevelő* legközelebbi számában fog megjelenni.

* **A jubiláns tragédiája.** Nagy szerencsétlenség történt Debreczenben vasárnap reggelre. Mint odavaló levelezőnk jelenti, Boránd György volt szinész, szinházi gépmester, a neje Dobos Juliánna és tizennégy éves cselédjük a vigyázatlanul nyitva hagyott gázcsapból kiömlő gáz áldozatává lettek. Boránd, kinek ötven éves jubileumára most készültek Debreczenben, a szinház tőszomszédságában lakott kétszobás lakásában. Vasárnap reggel feltünt a szomszédoknak, hogy Borándék lakása nem nyilt fel, pedig az öreg ur máskor már a kora reggeli órákban a szinház előtt szokott pipázgatni. Zörgetni kezdtek, de mivel nem kaptak feleletet, betörték az ajtót s beléptek a szobába, hol borzalmas látvány tárult eléjük, Boránd és a cselédleány az ágyukban, Borándné pedig a szoba közepén feküdt holtan, amiből nyilvánvaló, hogy az asszony felébredt a gáz fojtó szagára s ablakot akart nyitni, de csak a szoba közepéig jutott el, ott összerogyott s megfulladt. A szobában még reggel is fojtó volt a gázszag; a vizsgálat kideritette, hogy a kályha mellett levő csapot felejtették nyitva és ez volt az oka a szerencsétlenségnek. Az orvos mindent megkisérlett, hogy életre ébresszse a szerencsétlenség áldozatait, de kisérlete hiábavaló volt. A városban igen nagy a részvét az öreg szinészpár iránt.

Öngyilkos gyógyszerészsegéd.

— Saját tudósitónktól. —

A modern kor egyik legrettenetesebb járvanya az öngyilkosság. A fővárosi lapoknak állandó rovata van azok részére, a kik megmérgezik, a Dunába ölik, felakasztják, vagy agyonlövik magukat. Ott mindennapi chablonos történet, ha valaki önkezével, erőszakosan vet véget az életének.

Egy kis cynizmussal azt lehetne mondani, hogy a lelki egyensulyában megbillent világ sportot üz manapság az öngyilkossággal.

A borzasztó példát lassan-lassan a vidék is követi. Városunkban az utóbbi időben sürün fordult elő eset arra, hogy drámailag végezték be egyesek életüket.

Az öngyilkosság démona ma ismét áldozatot követelt. Velenczén oltotta ki élete fonalát a golyó egy ifjunak. Az eset valóságos lélektani rejtély. A rettenetes lépés indokait senk sem sejti, mert az öngyilkos utolsó pillanatáig életvidám ifju maradt s a háziak részére hátrahagyott iratában is ezzel bucsuzik: »*Szervusz világ*!«

A borzasztó esetről tudósitónk nyomán a következő részleteket irhatjuk:

A kolozsvári-uteczán levő Szt.-Lászlóhoz czimzett gyógyszertár tegnap délben rémes dráma szinhelye volt. A jó forgalmu patika tulajdonosa a bolgogemlékü Ember Emánuel gyógyszerésznek elhalálozása óta, a mi pár évvel ezelőtt történt, az elhunyt özvegyére

szállt át, a ki azt egy képesitett gyógyszerész praktikáns segélyével mai nap is vezeti. Mint vezető *Marschalkó* Béla okl. gyógyszerész működik a patikában, körükbelül két éve praktizál mellette ez a fiatal ember, a ki tegnap az életet önmagától elvetette. A praktikánst *Vanyó* Gyulának hivják, sárospataki születésü, a szülői is ott laknak. Élete tavaszán állt még csak, 18—19 éves volt.

A gyógyszerészjelöltek a törvény értelmében pár évi praxis után az egyetemen hallgatott két évi kurzus elvégzése utján szerzik állandó diplomájukat. A szerencsétlen ifju fiatal koránál fogva még csak ezután ment volna az egyetemre, a mikor az önkéntességhez is joga lett volna.

Sokaknak az a feltevése, hogy a tanulmányának utjába álló anyagi akadályok keseritették el Vanyót annyira, hogy az élettől, melyet pedig oly sokra látszott becsülni, elszakadjon.

Mások gyöngéd szivbeli okokat hoznak fel a borzasztó tett indokául. Mondják, hogy meghitt viszonyt folytatott volna egy ugyanazon városrészbeli fiatal leánynyal, a ki azonban nem azt a hitet vallotta, melyet ő, s a családás adta volna kezébe a revolvert.

A fiatal öngyilkos halálát számosan fájlalják Velenczén, mert a ki csak ismerte, kedvelte a vidám természetü, rokonszenves laboránst, a házbeliek sem gyanitották soha, hogy ily hamar és tragikusan megválik a világtól, mert nem panaszkodott senkinek s örökké vidámnak látták.

Eletkedvét az utolsó pillanatig megtartotta. Tegnap délben amint az ebédhez invitálták, még udvariasan meghajolva mondta: »Kezeit csókolom Nagysád!« Bent tréfának vették viselkedését s csak midőn hosszab idő mulva sem foglalta el helyét az asztalnál, mentek ujból érte, Vanyó azonban akkor már átlőtt fejjel a saját vérében feküdt a szoba padlóján s örökre leszámolt a világgal.

A golyó halántékán hatolt be az öngyilkosnak és szétroncsolta az agyvelőt, s rögtöni halált okozott.

A szinhelyen megjelent orvosok dr. Baróthy, dr. Nemes és dr. Barna Ármin egyértelmüleg konstatálták, hogy a hidegülő testből az élet szikrája kiröppent.

A rendőrség részéről *Pataky* Károly fogalmazó foglalta jegyzőkönyvbe a szomoru esetet és a holttestet bonczolás végett a biharmegyei közkórházba szállitották.

Az elhunyt ifju közvetlen halála előtt még 7 darab képes levelező lapot hozatott, a melyeken hozzátartozóitól és ismerőseitől vett végbucsut.

Főnökeinek szintén hagyott egy levelet, melyben bocsánatot kér a komoly lépésért. A levél ezekkel a szavakkal végződik: »Szervusz világ!«

Gyilkosság kártyázás közben.

— Saját tudósitónktól. —

Vasárnap este véres esemény folyt le a mütrágya telepen. Egy czigány legény késsel megszurta a társát, a ki rövid szenvedés után meghalt.

Vasárnap délután ugyanis a mütrágya gyártelepen az ott dolgozó czigányok a rendes szokás szerint kártyáztak. Egész délután folyt a kártyázás minden baj nélkül, csak akkor keletkezett a veszekedés, amikor *Varga* János czigány legény is oda ment hozzájuk, a kit azonban a kártyázók nem akartak maguk közé venni, a mit Varga János többször követelt is.

A dolog vége szóváltás lett, majd mikor *Varga* veszekedni kezdett az egyik legény *Hendre* Gligor arczul ütötte Varga Jánost kétszer.

A harmadik ütésre azonban már nem volt ideje Hendrének, mert Varga kivett a csizmája szárából egy nagy hegyes konyha kést és azzal Hendre felé szurt.

A szurás halálos volt, vakszemen találta Hendrét a kés, a vékony csonton keresztül hatolt s megsérelmezte az agyat is, ugy, hogy Hendre rögtön eszméletlenül rogyott össze.

A gyárfelügyelőség az esetről a rendőrséget nyomban értesitette, a mely a megsérült embert beszálittotta a kórházba, de az pár percz mulva, hét órakor este meghalt, anélkül, hogy kihallgathatták volna.

A gyilkos fiut a többi czigányok elfogva tartották és átadták a rendőrségnek.

Gerő Ármin rendőrkapitány a nyomozást tegnap egész nap teljesitette, kihallgatták a vádlottat és az összes tanukat, ma pedig felbonczolják a hullát.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradi kath. kör választmánya holnap, szerdán délután fél 6 órakor ülést tart.

Az orvosegylet szakülése. A »Biharmegyei Orvos-Gyógyszerészi- és Természettudományi-Egylet« folyó évi május hó 1-én d. u. 5 órakor (Uri-utcza, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghivom: Tárgysorozat: 1. Dr. Baróthy Ákos: Nagyvárad város közegészségügye 1899-ben. 2. Dr. Mayer László: A nagyváradi járványkórház betegforgalma 1899-ben. Kelt Nagyváradon, 1900. április hó 24-én. Dr. Edelmann Menyhért egyleti-titkár.

SPORT.

Tornakörünk házi versenye.

Nagyvárad, ápr. 30.

Szép, diszes és előkelő válogatott közönség jelenlétében tartotta meg a *„nagyváradi tornakör“* elő nyilvános fellépését, vasárnap, ápr. 29-én a körnek Kert-utczán levő helyiségében. A szorongásig megtelt teremben ott volt városunk hölgy és férfi világa vegyest és általános érdeklődéssel meg kiváncsisággal kisérte a programm minden számát.

A tornászok pedig meglehetnek elégedve magukkal. A szép szabados ügyes és többnyire nehéz mutatványok állandóan lekötötték a közönség figyelmét. Ezáltal elismertették a kör létjogosultságát és hivatását arra, hogy ezutáni nyilvános fellépéseivel az eddig hiányzó sport ünnepélyeket létre hozzák és látogatottá tegyék.

A minden izben kitünően sikerült versenyen jelenvoltak gyanánt a következőket sikerült feljegyezni szereplő férfiaink közül. Bulyovszky József, Mezey Mihály, Láng József, Stark Gyula, Szondy József, ifj. Rimanóczy Kálmán, Fleischakker Gyula, Heringh Sándor, Székely Sándor, Darvassy Lajos, Mádi Kovács István főhadnagy, Kiss Dénes, Zimmermann Róbert hadnagy, Beczkay Lajos, Zilahy Gusztáv, Kunz Gusztáv, Fekete Sándor, Weingärtner Andor, Horth József, Janky József, Winkler Lajos, stb.

Pont hat órakor foglalta el a jury — *Mezey* Mihály elnök, Fleischacker Gyula és Halász Lajos tagok a részére fenntartot helyet és evvel kezdetét vette a müsor.

Különböző szinü dreszbe öltözve állottak »amerikai nyujtóhoz«: Hraball Ottó, Keszthelyi Zoltán, Mandel Viktor, Magyary Jenő, Szakács Andor, Jeszenszky Zsigmond, Fehér Jenő, Montia Emil és Sztoina Péter és mutattak be három-három különböző gyakorlatot. Zugó taps és éljenzés, követett majd minden mutatványt. Különösen kitüntek: Hraball Ottó, Szakács Andor és Montia Emil.

A mutatványok bevégeztével szétszedték a nyujtót, hogy helyet engedjenek a vivóknak, sorshuzás utján párokba lettek beosztva: A vezényletet Payka Vilmos müvezető vezette.

Elsőnek Csipkés Sándor és Lánczy József mérték össze kardjukat, mely küzdelem 5 volttal 6 ellenében Lánczy javára dőlt el.

Másodjára Jelinek Géza és Jeszenszky Zsigmond mérköztek igen szépen és ügyesen. A közönség lázas izgatottsága közt lefolyt viadal Jelinek győzelmével végződött. 2 volt ellen 6.

Harmadiknak Guttmann Gábor és Montia Emil állottak ki. Győzött Guttman: 3: 6.

Utoljára Rothauser Ignácz állott ki, (párja nem lévén) Payka müvezetővel versenyen kivül. A küzdelemben élénken megéljenezték a maestrót, Paykát.

A vivások bevégeztével a gyürühintán mutattak be gyakorlatokat ugyanazok kik a nyujtónál részt vettek. Feltünt különösen a sok izom és erő gyakorlat, ügyes testtartás és fürge mozdulat. Állandó érdeklődés mellett müködtek: Hraball Ottó, Szakács Andor és Keszthelyi Zoltán.

Most ujra vivás jön. Az első vivásban győztesek mérköznek össze egymással szintén sorshuzás alapján. A párok alakulása a következő:

1. Lánczy — Rothauser.
2. Guttman — Jelinek.

Hosszas és kitartó küzdelem volt mindkettő, ugy hogy a feleknek gyakran abba kellett hagyni a viadalt pihenés miatt.

Eredmény az elsőnél 5 ellen 6 volt Rothauser javára; a másodiknál 3 ellen 6 volt Guttman javára.

A korlátot készitik most elő. A izmok feszülése a karon, szabatos testtartás és könnyed fordulat jellemez minden gyakorlatot. Kitüntek: Hraball Ottó, Szakács Andor, Keszthelyi Zoltán, Jeszenszky Zsigmond, Montia Emil, Fehér Jenő és Sztoina Péter.

Végül a második vivásban győztesnek maradt Guttman és Rothauser állanak ki egymással döntő küzdelemre. Az aránylag rövid küzdelem Guttman javára dőlt el 2 volttal 6 ellenében.

Ezután kihirdette Mezey Mihály az eredményt és egyuttal a dijakat is kiosztotta. E szerint nyertesek a következők:

Hraball Ottó: diszitett nagy ezüst érem.
Szakács Andor: diszitett ezüst érem.
Montia Emil: kis ezüst érem.
Jeszenszky Zsigmond bronz érem.
A vivásnál pedig:
Guttman Gábor: diszitett ezüst érem.
Rothauser Ignácz: bronz érem.

Azután megköszönte a közönségek, hogy jelenlétével kitartásra buzditotta a tagokat és kérte, hogy bizalmával tüntesse ki a kört továbbra is.

Este a Széchenyi fogadó éttermében társas vacsorára gyültek össze a tagok, hol kedélyes hangulatban számos felköszöntő hangzott.

Igazságszolgáltatás.

Az első felebbezési ügy a nagyváradi táblán. Az uj bünvádi perrendtartás értelmében a bünügyekben felebbezési tárgyalások lesznek a táblákon. A nagyváradi táblán az első ilyen tárgyalás e hó 14-én lesz, amikor is *Lőwy* Mór elleni sikkasztás kerül tárgyalásra. Előadó *Urbán* Adolf lesz.

Mennyibe kerültek az áprilisi esküdtszéki tárgyalások? Tegnap fizették ki az áprilisi esküdteknek napidijait és utazási költségeit. Áprilisban ismét szép summa pénzt fizettek ki e czimen, jóval többet mint az előző hónapokban. A napidijának és utazási költségeinek megtéritését huszonhét esküdt kérte, akiknek a törvényszék elnöke *nyolczszáz kilenczvenkét* korona negyven fillért utalványozott ki a bünügyi költségvetés terhére.

Nagy csőd. A nagyváradi kir. törvényszék *Lux és Lőwy* nagyváradi fa-

kereskedő czég ellen a *csődöt elrendelte* és tömeggondnokul *Szokoly* Tamás ügyvédet, helyettes tömeggongnokul pedig dr. *Békefi* Lipót ügyvédet nevezte ki. A csődbe jutott czég passzivái 180,000 korona, aktivái 80,000 korona. A czég néhány hete szüntette meg fizetéseit s azóta ügyeit nem tudta rendezni hitelezőivel. A csődöt 35 hitelező kérte a czég ellen.

Esküdtszéki tárgyalás. tegnap tárgyalta a nagyváradi esküdtbiróság *Bodis* Péter bünügyét, a ki szándékos emberölés büntettének a kisérletével volt vádolva. A bünügy kimenetele nem igen lehetett kétséges, előre lehetett látni, hogy felmentés lesz a vége. A tárgyaláson megalakitották az esküdtszéket, majd kihallgatták a vádlottat és az egyedüli tanut, a mi után a perbeszédekre került a sor. *Korn* Lajos alügyész kijelentette beszédjében, hogy a vádat elejti, igy a törvényszék az eljárást *megszüntette*.

A tárgyalás ½11 órakor véget ért.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Lehóczky Lajos.*

3010 Gecze Katicza — Gecze Flora.
3013 Duka Anna — Lázár János.
923 Czamterer Károly — Szondi József.
929 Adler — Fekete Mihály.
931 Aradi takarékpénztár — Csathó Gizella és társa.
949 Szőllősi Márton — Bőr Mihály.

Előadó: *Bige Gyula.*

5606 Rabai Bálint sikkasztás.
5641 Iga Ilie hat. ell. erőszak.
5646 Hodoró Sándor becsületsértés.
5709 Ferencz Floare lopás.
5734 Bettelheim Imre és társa magánokirat hamisitás.
5709 Ferencz Floare lopás.
5770 Mirór Mikuláj lopás.
5592 Enyedi Sándor közcsend ell. kih.
5667 Ursz Jánk testisértés.
5747 Murányi Lajosné rágalmazás.
5749 Such Mihály testisértés.
9 Robicsek Lajos közcsend ell. kih.

Előadó: *Harmathy Károly.*

416. Popa Mihály lopás.
417. Kohn Sámuel lopás.
426. Kohuf Gyürgyné testisértés.
439. Böszörményi Ferenczné lopás.
440. Borsi Sándor becsület sértés.
451. Müller András sulyos testi sértés.
498. Czigel Miksa rágalmazás stb.
519. özv. Gaál Antalné sikkasztás.
684. Tyirla Mihályné sulyos testi sértés, lopás.
839. Fazekas Imre becsület sértés stb.

TANUGY.

—

Vizsgálatok a főgymnasiumban.

1. A VIII. osztályos magántanulók irásbeli vizsgálatát május hó 11-én és a szóbeli részt pedig 12 fogjuk megtartani.

2. Az érettségi vizsgálatnak irásbeli része május hó 15—19 napjain lesz. A szóbeli pedig január hó 25-én veszi kezdetét.

Nagyvárad, 1900. évi május hó 1-én.

Kolunovics Sándor,
főgymn. igazgató.

Jelentés *Nagyvárad város bel- és külterületén ugyszinte a szőlőhegyén lakó 3—15 éves óvó- és tanköteles gyermekekről.* Váradolasziban van 3617; Ujvároson 2809; Külvároson 847; Váralján 1472; Csillagvároson 434; Velenczén 1127; a Szőlőhegyen 396. *Összesen 10702.* E létszámban nincsenek benn a m. kir. honvédhadapródiskola növendékei. A mult évi létszámhoz képest az emelkedés *163.* Óvókötelés van: 2849; elemi isk. tanköteles 5049; ismétlő tank. 2804. Összesen van: 5449 fiu; 5253 leány; 3717 r. kath 490 g. kath. 574 g. kell; 2706 ev. ref. 153, ág. hitv. 11 unitárius; 3051 izraelita. Kelt Nagyvárad, 1900. április 30. *Istvánffy* József, összeiró elnök *Számborovszky* Rezső, összeiró jegyző.

MULATSAG.

—

Bál Mező-Telegden.

A farsangról lemaradt Kaszinó bált volt hivatva pótolni az a fényesen sikerült mulatság, a mely *Telegdi* József orsz. gyülési képviselő vendégszerető házánál folyt le *Mező-Telegden* az elmult szombaton. Megjelent azon a megye és környék intelligenciájának nagyrésze, kik egy ragyogó házi mulatság felejthetetlen emlékével távoztak onnan.

Igen sokan rándultak ki a mulatságra *Nayyváradról*. A nagyváradi vendégek a szombat délutáni vonattal mentek egy külön szalon kocsiban. Ezzel a társasággal utazott ki dr. *Beöthy* László főispán és neje. A társaságot a m.-telegdi állomáson 20 kocsi várta és röpitette egyenesen a vendéglátó házhoz.

A háziasszony szivessége, minden kényelem és fényüzően gazdag lakoma várták itt a vendégeket.

A hölgyek rendes báli toilettben jelentek meg, dr. Beöthy Lászlóné (kék selyem), Telegdi Józsefné (sárga selyem), dr. Miskolczy Ferenczné (nyers selyem, ifj. Móricz Pálné (fehér selyem), Meskó Boldizsárné (fekete bársony), Juricskay Dezsőné (piros selyem), Telegdi Lajosné (rózsaszin selyem fehér csikkal), Miskolczy Barnáné (fekete selyem), Balásházy Olga (fehér kék csikos selyem), Miskolczy Irma (fehér selyem), Telegdy Ilona (fehér selyem), Örley Anna (sárga selyem), Cziffra Olga (rózsaszin selyem), Juricskay Viola (fehér selyem), stb. stb.

Kilencz óra volt a mikor a Bura testvérek bandája rázenditett az első csárdásra és azután kitörő jókedvvel folyt a táncz csekély megszakitással egész másnap kilenczig. A két négyest dr. *Cziffra* Kálmán megyei aljegyző rendezte. Szünetközben a házigazda tündérszép leánya, *Telegdi* Ilona gyönyörüen tánczolta el egyedül a palotást.

11 órakor a társaság gazdagon teritett asztalhoz ült, melynél *Hegedüs* Béla hangulatos toósztot mondott dr. *Beöthy* László főispánra.

Tudósitónk a jelenvoltak közül a következők neveit jegyezte föl:

Asszonyok: Beöthy Lászlóné, dr. Miskolczy Ferenczné, Örley Kálmánné, Balásházy Bertalanné, Meskó Boldizsárné, ifj. Moricz Pálné, Miskolczy Barnáné, Szunyogh Lórándné, Juricskay Dezsőné, Kovács Józsefné, Kaszó Andrásné, Flatt Jenőné, Flatt Károlyné, Vattay Gyuláné, Grünbaum Lipótné, Gödör Andrásné, Komáromy Vinczéné, Telegdi Józsefné, Telegdi Lajosné.

Leányok: Balásházy Margit, Balásházy Olga, Örley Anna, Miskolczy Irma, Cziffra Olga, Flatt nővérek, Juricskay Viola, Komáromy Jolán, Kaszó Mariska, Telegdi Ilona, Telegdi Erzsike.

Férfiak: Beöthy László, Szunyogh Péter, Miskolczy Barnabás, Miskolczy Ferencz, Meskó Boldizsár, Juricskay Dezső, Juricskay Zoltán, Juricskay V., Vattay Gyula, Kovács József, Fest Géza, Szunyogh Lóránd, Dorgó Gábor, Fráter Emil, Cziffra Kálmán, Balásházy Iván, Puskás Béla, Thury László, Reinle Gyula, gróf Pongrácz Kálmán, báró Capri, Szunyogh Andor, ifj. Szunyogh Péter, dr. Ertsey Péter, Tóth Béla, Bérczy Imre, Verner Kálmán, Grünbaum Lipót, Jakabfi Lipót, Kovács Albert, Flatt Jenő, Flatt Károly, Gödör András, ifj. Móricz Pál, Hegedüs Béla, Glatz Antal.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából forditota: V. A.

25

— El kell utaznod, mert elfognának, hogy börtönbe vessenek. Manókám, mikor térsz viszsza? . . .

Ez a kérdés magamhoz téritett és hirtelen eszembe juttatta kötelességemet.

— Jaj! feleltem, az Isten tudja mikor lesz vége a háborunak, s mikor lesz megengedve, hogy vissza térhessek.

Paula nem tudta vissza fojtani az ijedség kiáltását. Kért, hogy szánjam meg őt, emlékeztetett, hogy nem vagyok navarrai, semmiféle törvény sem kényszerit felkelni a fuerok ügyében. — Eleget harczoltál, hogy dicsőséged legyen, mondá, jer vissza és boldogok leszünk.

Kevés szóval megérttettem vele, hogy először teljesiteni kell küldetésemet és, hogy nem hagyhatom el becsülettel addig a károlypárti hadsereget, mig legalább nem lesz fegyverszünet. Kérdezte tőlem, hogy mit gondolok, sokáig tart még a háboru.

— Minden alá van vetve a sorsnak épp ugy, mint az ember, feleltem neki. Ha a castilinaiak nem állnak elég jól ellen a baszkoknak, akkor nemsokára Madridban leszünk. — Magam sem hittem, a mit mondtam, de biztositani kellett jól szegény jegyesemet.

Csevegtünk még az éj egy részén át, visszaidézve első találkozásunk emlékét, vázolva a terveket és álmokat, mire meg érkezem. Még hajnalban át kellett jutnom a határon. Két óra felé Istenhozzádat mondtam Paulának. Sirva ölelt meg és én elfojtottam a megindultságot, de akkor tanultam meg először, hogy egyszer fel lehet áldozni a kötelességet a szenvedélyért. Paula kinyitotta nekem a kaput; neki mentem a vidéknek és utnak indultam Olhette felé. Egy pillanatra egy vágásba vettem magam, hogy kikerüljem egy őrjárat figyelmét, azután hajnalban átléptem a határt és akadály nélkül érkeztem Irun-ba.

Viszont kellett találnom az én navarraiaimat, mert ez az éj gyászos nyomokat hagyott szivemben. Néhány nap alatt semmi kedvem sem lett foglalkozásomhoz. Midőn Foutarabie környékének magaslatairól őrködtem a tenger fölött és a Bidassoa torkolata fölött, sok órát töltöttem el avval, hogy a franczia hegyek felé nézegettem . . . Gyakran kérdeztem magamtól, hogy miért lettem katona. Egy különös találkozás nem késett ezt felélénkiteni.

Elbeszélve csatáimat, azt hiszem, mondtam önnek, hogy a jeles ellenség néphadat toborzott össze, hogy ilyen csapatokkal elárassza a határt. A becsület náluk semmit sem számitott, midőn ezt a gárdát megalapitották, mert városaink összes semmirekellőit összeszedték, Bilbas-ról Pampelune-ről Saint-Sebestienről. Ezek az urbanok, kiket rendesen peseteroknak is neveztek, mert ritkán megadott zsoldjuk egy peseta volt, — csak a templomok és házak fegyujtogatására voltak jók. Gondolhatja, hogy gyülöltük ezen árulókat, kik eladták hazájukat és hordani merték a veres sipkát. Ők is viszonozták ezt, de nem mertek megmérkőzni velünk: mióta én voltam a határon, ki csak arra vártam, hogy elérjem és szétverjem a gazokat.

Iturtza néhény nap óta Vera-ra helyezett át, joggal gondolván, hogy köröskörül jobban ismerem a hegyeket, mint bárki. Egy reggel leszálltam a Rhune utólsó meredélyeiről, fedezve egy csapat fegyveressel a lőpor kötegeket, melyeket éjszaka átcsempésztek a határon. Hirtelen, egy kis haraszttal fedett fensikról, melyen keresztül kellett mentünk, hogy Verára érhessünk, élénk lövöldözést halottunk.

Néhány katonámat golyó érte és én eleinte csodálkoztam, hogy magam előtt ily bátor embereket találok. Rögtön azután rohamlépésben vezettem embereimet a láthatatlan ellenségre. Akkor láttam felemelkedni mintegy ötven peseterat, kik futásnak eredtek. Vezérük, egy magas termetü ember, megkisértette összeszedni őket, hangosan kiáltva: nem lehet elbánni velük. Akkor felém fordult, daczos mozdulatot tett és azután nyugodtan visszavonult lehütve csapataim tüzét. Ugy tetszett nekem, mintha ráismertem volna erre az emberre, a nélkül, hogy kutattam volna emlékezetemben; a következő nap egy levélkét kaptam, mely körülbelül igy hangzott: »Nemde rám ismersz, Don Mánnel! Pedo Garmendia vagyok. Emlékezz Lesacára és Saint Jean-de Luz-re. Golyó, vagy kés boszulja meg a gyürüt és a pelotát. A játék most is forog köztünk.«

Ez a találkozás és ez a dacz nem jöhetett volna jobbkor; igazán örültem neki. Azt feleltem Garmendiának, hogy igen nevetséges lenne ha azt gondolná, hogy félek tőle, de elhatároztam, hogy vele szemben több elővigyázatot fogok gyakorolni, mint mással. Tudtam, hogy ő ügyes és határozott. Egyik kémem, kit elküldtem a vidékre, elmondta nekem Garmendia kalandjait. Néhány gyilkosságot követett el, enélfogva beállt egy spanyol seregbe, épp akkor, mikor azt a baszkok megtámadták. Negro fia volt, tehát csak azokat igyekezett követni. Ugylátszik, hogy jól harczolt, mert badnagynak nevezték ki és egy csapat urbanot adtak keze alá. Elizondoban tartózkodott, mely akkor a christinók kezében volt.

(Folyt. köv.)

Bizalmi demonstráczió.

Budapest, ápril 30. (Saj. tud. táv.) A szabadelvüpárt ma népes gyülést tartott, melynek egyedüli czélja volt a miniszterelnök mellett demonstrálni.

Elsőnek *Dániel* Gábor állott föl. A párt — ugymond — két tényerőből meriti erőit, elvi alapból s vezéréhez való ragaszkodásból. (Hosszas éljenzés.) Az utóbbi időben több igaztalan támadások érték a mi vezérünket s e támadásokért csak ugy kárpótolhatjuk, ha iránta mi meg bizalommal vagyunk (Lelkes éljenzés.) Inditványozza, hogy a szabadelvüpárt fejezze ki bizalmát Széll Kálmán miniszternök iránt. (Viharos éljenzés).

Berzeviczy Albert mint régi tag kijelenti, hogy itt a pártban nincs olyan töredék, mely e támadásokkal egyetértene. A nemzeti pár bevonulása a pártba a közélet s a politikai élet szanálása volt. (Ugy van.) Minden párttöredék támogatja a miniszterelnököt. (Éljen.) — Ki a liberálizmus zászlaját lobogtatja. (Zajos éljenzés.)

Makkfalvay Géza. Nehéz feladatok előtt állunk. Én azt hiszem, hogy nem kellene most Széll mellett tüntetnünk ha bizonyos áramlatok nincsenek.

Kristóffy: Széll magasan fölötte áll azoknak.

Széll Kálmán: Köszöni az óváczíót. Ő nem provokálta azt, sőt ellenezte. — 14 hónap előtt két alapelv vezette: 67-es alaphoz való ragaszkodás (éljenzés) és hogy ettől soha el nem tántorodik. (Viharos éljenzés.) Nyiltan vallotta ezt programmjában 14 hónappal előbb és eddig megtartotta, de meg is fogja tartani. Össze van ez forrva az eszmékkel és a párttal. (Éljenzés.) Előlegnek tekinti a bizalmat és köszöni. (Hosszas éljenzés.)

P*odmaniczky* br. elnök: A hazafias inditványt ezennel elfogadottnak tekintem. (Viharos éljenzés.)

TAVIRATOK.

Lónyayék utja.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.) *Lónyay* Elemér gróf és neje ma Griesbe érkeztek. Az érkezőket *Erzsébet* főherczegnő a pályaudvaron várta. Lónyay grófné Griesben maradt leányával, Lónyay Elemér gróf pedig tovább utazott — *Brixenbe.*

Személyi hir.

Bécs, április 30. *Ferencz Szalvator* főherczeg tegnap este Budapestre utazott.

A német trónörökös nagykorusitása.

Berlin, április 30. A Wolff-ügynökségnek jelentik Lisszabonból, hogy az oportói herczeg a király megbizásából május 6-án át fogja adni a német trónnörökösnek a torony- és kard-rend nyakláncát.

Bukarest, április 30, Ferdinánd herczeg a német trónörökös nagykorusitásának ünnepére Berlinbe utazik.

A debreczeni diák-kongresszus.

Debreczen, április 30. A debreczeni diákkongresszust tegnapelőtt, vasárnap tartották meg. Az ifjuság zsufolásig megtöltötte a kollegium disztermét. A karzatok tömve voltak érdeklődő közönséggel. *Kun* Béla elnök az ülés megnyitása után azt inditványozta, hogy a pozsonyi jogakadémia részéről *Katona* Mór, az eperjesi ág. ev. kollégium részéről *Metterny* Gusztáv, alelnökül megváltasztassanak. Az inditványt egyhangulag elfogadták. A kongresszus főtitkárának *Ramberger* Géza budapesti müegyetemi hallgatót választották meg. A napirend első pontja a magyar ipar pártolása volt. *Brezovay* Kálmád előadó Budapestről hosszan fejtegette az ifjuság iparpártolásának jelentőségét; a hazai ipar elmaradottságának az Ausztriával való közösségben is látja. Megrótta a legtöbb magyar téves felfogását, hogy minden bizalmát a földbe vetett pedig a földbirtok, mint jövedelmi forrás, bizonytalan és a szaporodó népséggel szemben, a föld csökkenő termőereje ugyancsak utal az ipar kultiválására. Előadta azon eredményeket, melyeket az egyetemi kör az országos iparegyesülettel karöltve elért. Iparpártoló szövetkezet megalakitását és végrehajtó bizottság kiküldését javasolta. E fölött hosszas eszmecsere keletkezett, mely után a kongresszus egyhangulag elfogadta a javaslatot és megalakitotta a tiz tagu végrehajtó bizottságot. Mivel a tárgyalás hosszan elhuzódott, a további megvitatása hétfőre maradt. A matineéra többek között *Herczegh* Ferencz, *Ábrányi* Emil és *Karczag* Vilmos is ideérkeztek.

A háboru.

London, április 30. A Reuter-ügynökség jelenti Bloemfonteinből tegnapelőtti kelettel: Polecarew hadosztálya ma reggel ideérkezett.

KÖZGAZDASAG.

A gyümölcsfák veszedelme Biharmegyében.

Nagyvárad, április 30.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület egy nagy gyümölcsfa veszedelemre hivja föl a vármegye figyelmét, a vértetüre, mely képes a megye ujabban föllendült gyümölcsészetét *teljesen tönkre tenni.* A Gazdasági Egyesület erről szóló átirata a következő:

Nagyságos Alispán Ur!

Biharvármegye szőlőtulajdonosai a filoxera vész beálltával nagy sulyt fektettek a gyümölcsészetre, hogy a szőlők elpusztulásával uj kereset forrást biztositsanak maguknak. És most már, midőn a gyümölcsészet meglehetős lendületet vett, fellépett a vértetü, mely a gyümölcsészetünk legnemesebb ágát, az almafákat végpusztulással fenyegeti. Kimondhatatlan azon kár, melyet a vértetü fellépése előidéz, annál inkább kell tehát gondoskodnunk arról, hogy nemcsak tovaterjedését meggátoljuk, hanem az óvintézkedésekről, melyek keresztül vitelével azt ki is irtsuk.

A földmivelésügyi miniszter ur sz. a. e tárgyban egy körrendeletet bocsátott ki, melynek alapján a hatóságok utasittatták a gyümölcstermelőket a vértetünek irtására, mégis azt tapasztaljuk, hogy a gyümölcstermelők közül többen nem vették elég komolyan a dolgot s a védekezési eljárásokat nem vitték elég erélyesen keresztül, miért is teljes tisztelettel kérjük a nagyságos alispán urat, miszerint szigoruan utasitsa a községi előljáróságokat, hogy a vértetü irtása czéljából a földmivelésügyi miniszter ur által a fenti szám alatt kiadott körrendelet értelmében erélyesen járjanak el.

Maradtunk kiváló tisztelettel:

Kelt a biharmegyei gazdasági egyesületnek, Nagyváradon, 1900. márcz. 21-én tartott közgyüléséből.

Szabó József,
e. elnök.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, április 30.

Buza októberre	8.21
Buza áprilisra	—.—
Uj tengeri	5.73
Rozs okt.	7.17
Zab okt.	5.38
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Értéktőzsde.

Budapest, április 30.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	735.—
Magyar hitel	740.—
Államvasut	643.50
Rimamurányi	623.—
Magyar jelzálog	465.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	97.30
Magyar koronajáradék	92.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.75
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	93.25
Italmérési jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	94.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	164.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papirban	98.50
Osztrák járadék ezüstben	98.30
Osztrák járadék aranyban	98.25
Osztrák korona járadék	98.50
Osztrák államsorsjegyek	136.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.55
Magyar hitelbankrészvény	759.—
Osztrák hitelintézet részvény	735.20
Párisi vista	96.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.28
Németbirodalmi márka	118.35
London vista	242.90
20 márkás arany	23.65

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest k. p. u.—Nagyvárad—Kolozsvár

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
B.-Pest kpu.	ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	— —
Újszász	»	8 28	10 59	3 32	8 40	10 55	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 00	5 28	11 53	12 55	4 54
Báránd	»	— —	2 12	— —	12 07	— —	5 11
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	12 24	— —	5 32
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58
M.-Peterd	»	— —	3 00	— —	1 00	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	1 14	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	1 28	— —	6 50
B.-Püspöki	»	11 48	3 32	— —	1 36	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	— —	2 06	2 18	12 25
V.-Velencze	»	— —	4 05	— —	2 30	2 25	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	2 41	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	— —	3 03	2 50	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	— —	3 21	†3 04	1 37
Rév	»	1 26	5 20	— —	3 45	3 26	2 10
Csucsa	»	2 16	6 31	— —	4 53	4 16	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	7 16	— —	5 32	4 52	4 48
Jegenye	»	3 15	7 49	— —	†6 01	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	8 33	— —	6 59	5 55	7 04

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	5 23	7 00	12 32	6 13	11 01
Jegenye	»	— —	†6 11	7 59	†1 14	7 16	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20
Csucsa	»	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52
Rév	»	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34
Élesd	»	5 51	†7 59	10 25	†3 15	9 49	†1 48
M.-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	†3 28	10 07	2 01
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	10 27	— —
V.-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	10 37	2 25
Nagyvárad	érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 33
B.-Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	11 14	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	11 22	— —
M.-Keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	11 37	— —
M.-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	11 50	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	12 25	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	12 41	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03
Szajol	»	— —	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58
Rákos	»	— —	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38
B.-Pest kpu.	érk.	— —	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 58	2 29	6 08
Debreczen »	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	6.7 41
Érmihályf. érk.	6 35	3 57	— —	1 —	4 58	— —

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályf. ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	— —
Debreczen »	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
P.-Ladány érk.	— —	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

	V. v.	V. v.
Debreczen i.	8 35	4 31
Surány »	9 28	5 16
H.-Bagos »	9 41	5 16
H.-Pályi »	10 05	5 48
M.-Pályi »	10 20	5 59
N.-Léta-Vértes érk.	10 43	6 18

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta.

	V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes ind.	5 25	1 05
M.-Pályi »	5 47	1 30
H.-Pályi »	6 03	1 48
H.-Bagos »	6 18	2 05
Sáránd »	6 40	2 29
Debreczen é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	9 38 — 5 26
Derecske	ér.	9 57 — 5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	in.	6 00 — 1 49
Sáránd	»	8 20 — 2 09

Nagyvárad—Szeged—Rókus.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00
Ősi	»	10 30	4 41	7 16
Less	»	10 48	5 01	7 40
Cséffa	»	11 03	5 19	8 05
Szalonta	»	11 26	5 44	8 46
Kötegyán	»	11 46	6 05	9 15
Sarkad	»	11 57	6 17	9 31
Gyula	»	12 21	6 44	10 01
Csaba	»	12 42	7 06	10 30
Csaba	ind.	2 19	7 41	4 44
Orosháza	»	3 10	9 19	5 50
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	10 02	7 00
Szeged-Rókus	érk.	4 35	10 55	7 55

Szeged—Rókus—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40
H.-M.-Vásárh.	»	4 38	11 05	7 50
Orosháza	»	5 41	11 54	9 20
Csaba	érk.	6 35	12 49	10 40
Csaba	ind.	7 00	2 33	4 50
Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Sarkad	»	7 47	3 27	5 56
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00
Ősi	»	10 30	4 41	7 16
Less	»	10 48	5 01	7 40
Cséffa	»	11 03	5 19	8 05
Szalonta	»	11 26	5 44	8 46
Kötegyán	»	11 46	6 05	9 15
Sarkad	»	11 57	6 17	9 31
Gyula	»	12 21	6 44	10 01
Csaba	érk.	12 42	7 06	10 30
Csaba	ind.	2 23	7 18	4 32
Kötegyháza	»	2 54	7 45	5 38
Arad	érk.	3 55	8 48	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz.	Sz. v.
Arad	ind.	5 10	11 20	9 35
Kötegyháza	»	6 14	11 31	10 54
Csaba	érk.	6 40	12 57	11 24
Csaba	ind.	7 00	2 33	4 50
Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Sarkad	»	7 47	3 27	5 56
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

		Tv. sz. sz.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	5 35	2 40
V.-Velencze	»	5 47	2 51
Félix-Fürdő	»	6 11	3 13
Kardó	»	6 26	3 27
Nyárló	»	7 07	4 07
Magyar-Gyepes	»	7 19	4 18
Tasádfő	»	7 34	4 32
Drág-Cséke	»	7 55	4 46
Magyar-Cséke	»	8 12	†5 01
Dusesd	»	8 25	†5 13
Szombatság-Rogoz	»	9 02	5 47
Hollód	»	9 15	5 59
Gyanta	»	9 29	6 12
Sólyom	»	9 55	6 36
Borz	»	†10 10	†6 50
Belényes-Ujlak	»	10 22	7 01
Sonkolyos	»	†10 35	†7 13
Belényes	»	11 21	7 47
Szudrics	»	11 44	8 09
Lunka-Rézbánya	»	12 13	†8 34
Vaskóh	érk.	12 29	8 49

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.

		Sz. v.	Th. v.	Sz. sz
Vaskóh	ind.	4 —	2	55
Lunka-Rézbánya	»	†4 12	3	08
Szudrics	»	4 39	3	37
Belényes	»	†5 07	4	16
Sonkolyos	»	5 28	†4	39
Belényes-Ujlak	»	†5 40	†4	51
Borz	»	5 49	5	01
Sólyom	»	6 05	5	22
Gyanta	»	6 26	†5	43
Hollód	»	6 40	6	—
Szombatság-Rogoz	»	†7 01	6	29
Dusesd	»	†7 25	†6	55
Magyar-Cséke	»	7 37	7	08
Drág-Cséke	»	7 56	7	33
Tasádfő	»	8 10	†7	47
Magyar-Gyepes	»	8 24	8	02
Nyárló	»	8 34	8	13
Kardó	»	8 57	†8	36
Félix-Fürdő	»	9 10	†8	49
V.-Velencze	»	9 31	9	10
Nagyvárad	érk.	9 41	9	21

Nagyvárad—Érmihályfalva.

		Személy v.		Vegyes v.	
Nagyvárad	ind.	4	15	6	44
B.-Püspöki	»	4	30	7	10
Bihar	»	4	50	7	36
Paptamási	»	5	14	8	05
Gyapoly	»	5	27	8	44
B.-Diószeg	»	5	43	8	59
Nagykágya	»	5	55	9	07
Székelyhid	»	6	24	9	32
Érselind	»	6	45	10	—
Érmihályfalv.	érk.	7	15	10	36

Érmihályfalva—Nagyvárad.

		Személy v.		Vegyes v.	
Érmihályfalv.	ind.	6	10	5	20
Érselind	»	6	40	6	—
Székelyhid	»	7	10	6	48
Nagykágya	»	7	22	7	02
B.-Diószeg	»	7	35	7	22
Gyapoly	»	7	50	7	40
Paptamási	»	8	11	8	08
Bihar	»	8	29	8	33
B.-Püspöki	»	8	52	8	58
Nagyvárad	érk.	9	06	9	15

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

		Vegy. v.		Tv. sz. sz.	
Szombatság-Rogoz	in	9	10	6	35
Nánhegyesel	»	†9	36	†7	01
Dobrest	érk.	9	46	7	11

Dobrest—Rogoz—Szombatság.

		Vegy. v.		Tv. sz. sz.	
Dobrest	ind.	6	06	4	22
Nánhegyesel	»	†6	16	†4	32
Szombatság-Rogoz	ér	6	40	4	56

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	5 50	2 —
Ősi	»	6 09	2 14
Uj-Palota	»	6 24	2 29
Gyires	»	6 41	2 42
Körösszeg	»	7 02	3 01
Szakál	»	7 39	3 31
Nagy-Tóti	»	7 55	3 47
Komádi	»	8 25	3 59
Iráz	»	8 42	4 16
Kót	»	9 19	4 39
Vésztő	»	9 44	5 10
Szeghalom	»	10 34	5 55
Körös-Ladány	»	11 —	6 12
Kéthalom	»	11 18	6 30
Déva-Ványa	»	12 03	6 55
Özed	»	12 21	7 15
Gyoma	érk.	12 45	7 39

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

		Sz. v.	V. v.
Gyoma	ind.	3 40	2 30
Özed	»	4 07	2 54
Déva-Ványa	»	4 37	3 26
Kéthalom	»	4 54	3 43
Körös-Ladány	»	5 13	4 06
Szeghalom	»	5 40	4 38
Vésztő	»	6 12	5 22
Kót	»	6 38	5 52
Iráz	»	6 52	6 07
Komádi	»	7 10	6 38
Nagy-Tóti	»	7 22	6 50
Szakál	»	7 48	7 23
Körösszeg	»	8 11	7 47
Gyires	»	8 33	8 12
Uj-Palota	»	8 47	8 27
Ősi	»	9 03	8 46
Nagyvárad	érk.	9 20	9 05

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

		Vegyesvonat	
Vésztő	ind.	4.45	5.27
Okány	»	5.07	5.49
Gyanté	»	5.23	6.07
Sarkad-Keresztur	»	5.36	6.18
Méhkerék	»	5.52	6.36
Kötegyán	érk.	6.—	6.45
Kötegyán	ind.	6.16	6.57
Pósa	»	6.29	7.12
Ilye	»	6.48	7.24
Csegőd	»	7.02	7.39
Erdő-Gyarak	»	7.12	7.49
Árpád	»	7.21	7.59
Fekete-Bátor	»	7.39	8.20
Fekete-Tót	»	7.52	8.35
Tenke	»	8.15	9.03
Rippa	»	8.39	9.32
Mocsár-Gyanta	»	8.51	9.45
Hollód	érk.	9.01	9.57

Hollód—Kötegyán—Vésztő.

		Vegyesvonat	
Hollód	ind.	4.35	12.05
Mocsár-Gyanta	»	4.46	12.17
Rippa	»	5.02	12.39
Tenke	»	5.24	1.17
Fekete-Tót	»	5.44	1.39
Fekete-Bátor	»	6.06	2.07
Árpád	»	6.16	2.18
Erdő-Gyarok	»	6.25	2.28
Csegőd	»	6.34	2.38
Illye	»	6.57	2.58
Pósa	»	7.07	3.09
Kötegyán	érk.	7.19	3.22
Kötegyán	ind.	8.06	3.42
Méhkerék	»	8.15	3.52
Sarkad-Keresztur	»	8.33	4.12
Gyanté	»	8.43	4.23
Okány	»	9.02	4.44
Vésztő	érk.	9.20	5.04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.

		V. v.	Sz. v.
Székelyhid	ind.	9 22	6 30
A.-Keresztur	»	10 06	7 12
V.-Ábrány	»	10 20	7 25
Monos-Petri	»	10 31	7 35
Margitta	»	10 51	7 54
Felső-Ábrány	»	11 07	8 09
Szoldobágy	»	11 31	8 31
Bályok	»	11 47	8 46
Széplak	»	12 12	9 10
Ipp	»	12 42	9 38
Sz.-Nagyfalu	»	1 04	9 57
Szil.-Somlyó	érk.	1 28	10 20

Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.

		Sz. v.	V. v.
Szil.-Somlyó	ind.	3 20	2 —
Sz.-Nagyfalu	»	3 45	2 27
Ipp	»	4 02	2 45
Széplak	»	4 37	3 22
Bályok	»	4 50	3 36
Szoldobágy	»	5 05	3 52
Felső-Ábrány	»	5 25	4 14
Margitta	»	5 46	4 38
Monos-Petri	»	5 56	4 49
V.-Ábrány	»	6 06	5 —
A.-Keresztur	»	6 19	5 14
Székelyhid	érk.	6 58	5 55

Szeghalom—Füzes Gyarmat.

		Vegyes vonat					
Szeghalom	ind.	10 20	— —	— —	— —	5 50	
Füzes-Gyarmat	»	10 45	— —	— —	— —	6 17	
B.-N.-Bajom	»	11 43	— —	— —	— —	7 15	
B.-Udvari	»	11 58	— —	— —	— —	7 30	
Szerep	»	12 09	— —	— —	— —	7 41	
P.-Ladány	érk.	1 00	— —	— —	— —	8 32	

Füzes Gyarmat—Szeghalom.

		Vegyes vonat					
P.-Ladány	ind.	— —	6 50	2 04	— —	— —	
Szerep	»	— —	7 40	2 48	— —	— —	
B.-Udvari	»	— —	7 54	3 01	— —	— —	
B.-N.-Bajom	»	— —	8 17	3 23	— —	— —	
Füzes-Gyarmat	»	— —	9 09	4 07	— —	— —	
Szeghalom	érk.	— —	9 30	4 28	— —	— —	

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve. A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt. — A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

FÉLIX-FÜRDŐ

(Nagyvárad mellett.)

Kényelmes közlekedés, **vasuton Nagyváradtól** félóra, **kocsin** háromnegyed órai távolban. **Május** és **augusztus hónapokban** naponta **10, Vasárnap** és **ünnepnapokon 14 vonat közlekedik** Nagyváraddal. Az uj vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai hirü 49° C. meleg **természetes hévviz** javalva van: **az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzamok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, mely rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.**

Állandó fürdőorvos: Dr. KAZAY KÁLMÁN.

A külömböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák **napi ára 80 kr. 3 frt között** váltakozik, **gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terászok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek** a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. **Az erdőben jó tekepálya van.**

Hat **tükörfürdő, család-** és **kádfürdőkön** kivül **mórfürdők** is vannak rendszeresitve.

A régi Félix meder egészen ujonnan lett átalakitva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint **eddig** ezen **rendkivüli gyógyhatásu** a **régi forás** felett **épült fürdő,** meghagyva az **ősrégi szokást, közös fürdésre** használtatik.

Hamza zenekara játszik. Nagyváraddal telephon összeköttetés. Prospektust kivánatra küld bérmentve

a Fürdőkezelőség.

Gróf Almássy és gróf Andrássy-féle csemege-vaj egyedüli raktara.

KÁDÁR JÁNOS

füszer-, bor- és csemege-kereskedése.

Biharvármegyében a legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Franczia és magyar pezsgők. Rajnai asszu-, csemege-, asztali- és mindenféle gyógyborok, továbbá mindenféle ***ásvány-, gyógy- és savanyuvizek.***

Fürdőkhöz szükséges gyógyásvány termények.

A világhirü vásártelki mor-só egyedüli raktára.

Többek között következőkben egyedüli raktára van:

Bikszádi viz
Előpataki «
Borszéki «

Szlatvini viz
Vénus forrás viz
Königswart Richárd viz

Kugler, Gerbeaud tea- és czukrász-sütemények.
A világhirü Martell-féle cognac.

Kitünő friss spárga, kilója 2 korona.

Pástétom, Conserv és befőttök legnagyobb választékban.

Kugler, Gerbeaud összes gyártmányának egyedüli raktára.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.